

MAAMME – MEIDÄN MAA

MAAMME-LAULUN VERSIOITA:
SUOMENNOKSIA JA MUUNNELMIA

KOONNUT LEA LAITINEN

SISÄLLYS

1846 J. L. Runeberg: Vårt land	3
--------------------------------------	---

SUOMENNOŠVERSIOITA

1. 1848 <i>Suomenmaa</i> (tuntematon)	4
2. 1849 <i>Maamme</i> (Konstantin Schröder)	5
3. 1849 <i>Maamme</i> (Karl Mårten Kiljander)	6
4. 1850 <i>Laulu</i> (Johan Léman)	7
5. 1850 <i>Suomi</i> (Johan Léman)	8
6. 1851 <i>Laulu Suomen maasta</i> (Johan Léman)	9
7. 1853 <i>Runo</i> (Daniel Europaeus)	10
8. 1853 <i>Maamme</i> (Albin Stjerncreutz)	11
9. 1857 <i>Maamme</i> (Johan Bäckwall)	12
10. <i>Nimetön</i> (Abraham Poppius)	13
11. <i>Kotimaa</i> (Abraham Poppius)	14
12. 1865 <i>Maamme</i> (Aleksanteri Rahkonen)	15
13. 1867 <i>Maamme</i> («Viisi vänrikkiä»)	16
14. 1869 <i>Maamme</i> (tuntematon)	17
15. 1867 <i>Maamme</i> (Edvin Avellan)	18
16. 1889 <i>Maamme</i> (Paavo Cajander)	19
17. 1903 <i>Maamme</i> (Eino Leino)	20
18. 1909 <i>Maamme</i> (Otto Manninen)	21
19. 1920 <i>Maamme</i> (Valter Juva)	22
20. 1940 <i>Maamme</i> (Otto Manninen)	23
21. 1948 <i>Maamme</i> (Otto Manninen)	24
22. 2006 <i>Maamme</i> (Teivas Oksala)	25
24. 2007 <i>Maamme</i> (Juhani Lindholm)	26

MUKAELMIA JA VASTARUNOJA

24. 1852 <i>Maamme Taivahassa</i> (Fredrik Ahlqvist)	27
25. 1856 <i>Suomen laulu</i> (Gustaf Toppelius)	28
26. 1854 <i>Savolaisen laulu</i> (A. Oksanen)	30
27. a <i>Nimetön</i> (Aleksis Kivi)	31
27. b <i>Maamme</i> (Aleksis Kivi)	32
28. <i>Suomenmaa</i> (Aleksis Kivi)	33
29. 1862 <i>Suomenmaa</i> (Tuominen)	34
30. 1863 <i>Luonnon ihailu</i> (Antti Hiltunen)	35
31. 1863 <i>Syys-laulu</i> (A. Kukkonen)	37
32. 1886 <i>Oi Suomi synnyinmaa!</i> (Sario)	38
33. 1886 <i>Sorea Suomeni</i> (Sario)	38
34. 1927 <i>Isänmaan kasvot</i> (V.A. Koskenniemi)	39

Vårt land

- 1 Vårt land, vårt land, vårt fosterland
Ljud högt o dyra ord!
Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
Ej sänks en dal, ej sköljs en strand,
Mer älskad än vår bygd i nord
Än våra fäders jord.
- 2 Vårt land är fattigt, skall så bli
För den, som guld begär,
En främling far oss stolt förbi;
Men detta landet älska vi,
För oss med moar, fjäll och skär
Ett guldland dock det är.
- 3 Vi älska våra strömmars brus
Och våra bäckars språng,
Den mörka skogens dystra sus,
Vår stjärnenatt, vårt sommarljus,
Allt, allt, vad här som syn, som sång
Vårt hjärta rört engång.
- 4 Här striddes våra fäders strid
Med tanke, svärd och plog,
Här, här, i klar som mulen tid,
Med lycka hård, med lycka blid,
Det Finska folkets hjerta slog,
Här bars hvad det fördrog.
- 5 Hvem täljde väl de striders tal,
Som detta folk bestod,
Då kriget röt från dal till dal
Då frosten kom med hungrens qual,
Hvem måtte allt dess spillda blod
Och allt dess tålmod?
- 6 Och det var här det blodet flöt,
Ja här för oss det var,
Och det var här sin fröjd det nöt,
Och det var här sin suck det gjöt,
Det folk, som våra bördor bar
Långt före våra dar.
- 7 Här är oss ljuft, här är oss godt,
Här är oss allt beskärtdt;
Hur ödet kastar än vår lott,
Ett land, ett fosterland vi fått,
Hvad finns på jorden mera värdt
Att hållas dyrt och kärt?
- 8 Och här och här är detta land,
Vårt öga ser det här;
Vi kunna sträcka ut vår hand
Och visa gladt på sjö och strand
Och säga: se det landet der,
Vårt fosterland det är!
- 9 Och fördes vi att bo i glans
Bland guldmoln i det blå,
Och blef vårt lif en stjernedans,
Der tår ej gjöts, der suck ej fanns.
Till detta arma land ändå
Vårt längtan skulle stå.
- 10 O land, du tusen sjöars land,
Der sång och trohet byggt,
Der lifvets haf oss gett en strand,
Vår forntids land, vår framtids land,
Var för din fattigdom ej skyggt,
Var fritt, var gladt, var tryggt!
- 11 Din blomning, slutan än i knopp,
Skall mogna ur sitt tvång;
Se, ur vår kärlek skall gå opp
Ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp,
Och högre klinga skall en gång
Vår fosterländska sång.

J.L. Runeberg 1846
Fosterländskt Album III 1847.

SUOMENNOSVERSIOITA

1. Suomenmaa

(laul. kuin: »Vårt land, vårt land» etc.)
(Lähetetty.)

Isäni maa, isäni maa,
Rakas waikk' nuorukka!
Tott' Kalewala muistetaan
Ja Suomess' aina lauletaan:
Ett' oma maa on mansikka,
Mut muu on mustikka.

Tuntematon suomentaja
Suometar 26.5.1848.

2. Maamme

(Runebergin mukaan.)

1	O Suomi, sulo kotomaa, Soi, kallis sana, soi! Ei kullaista oo kumpua, Ei ookan lumolaksoa, Niin rakasta kuin meille on Tää pyhä pohjomaa.	7	Täss' on meill' sulo, suotuista, On kaikki annettu; Min onni luonee arpamme, Maa, isänmaa on meilläkin, Mi maailmassa kalliimpi On tätä omaamme?
2	Kyll' maamme köyhä, köyhäks' jää, Jos kulta janos' lie, Waikk' wento sitä wierastaa, Me tätä maata mielimme, Se wuorineen ja wesineen, On meill' tok kultamaa.	8	Ja täss', ja täss' on tämä maa, Sen silmä näkee täss'; Me näytämme nyt ilolla Nuo selät, salmet, saaristot, Ja kiljaisemme: katso tuo, Tuo kotomaamme on!
3	Meill' kallis kuohu wirtaimme Ja koskein-kohina, Tuo synkän salon sohina, Tuo tähtiyö, tuo kesäkoi, Kai, kai, mist' rinta riemahti Ja into ihastui.	9	Ja waikka wietäis' asumaan Meit' kultapilwihin, Waikk' tähtitansi elomme Pait kyyneleitä, huolia, Tok meiltä tämä köyhä maa Ois aina kaihottu.
4	Täss' kului isäin kilwoitus Niin mielin, miekoinkin, Täss' iloneen ja itkuneen, Kanss' kowin, lemmin onnineen, O Suomi! kansas' sy'än syt' Ja kärsi kamalat.	10	O maamme tuhat järvinen', Sä runon, uskon maa, Sä elon meren rantamme, Meill' muinoismaa, meill' toiwonmaa Oot, älä ujo köyhyyttä', Waan wapa, waka oo.
5	Ken lukee sorrot surkiat, Joit' koki kansamme, Kuin sota ärjy surmalla, Kuin halla haaskais' nälällä, Ken mittais' wuo'un werensä, Ken uroutensa?	11	Ja kukoistukses' kammitsa, Se kerran katkiaa; Kas, lemmestämme liemahtaa Wiel' walos', loistos', riemusi, Ja kaikuu kerran kimeemmästä' Tää laulu kotonen.
6	Ja täss' se weri vuosikin, Wuos' meille wiljaksi, Ja täss' se imi ilonsa, Ja täss' se huokais' huolensa, Jo muinon kantoi kuormamme Tää jalo kansamme.		<i>-n.-r.</i> Konstantin Schröder <i>Suometar 25.5.1849.</i>

3. Maamme

Lähetetty (Runebergin mukaan).

1 Oi Suomen maa, isiimme maa, Soi kultanen sana! Ei kumpua, ei kukkulaa, Ei lampia, ei laksoa Oo niin rakasta, niin somaa Kuni isiimme maa.	7 Suloinen meille tässä on: On suotu kaikkia. Nyt onnen arpa liikkukoon, Waan maa omainen meillä on, Mi maailmass' on ansawa Rakkautta runsampaa?
2 On maamme köyhä, jääpi niin Jos pyydät kultoa, Ja wieras meitä kiertääkin, Waan meille on tä rakkahin, Tä wuorinen, wesinen maa On meille kultala.	8 Ja tässä, tässä on se maa, On eessä silmämme. Kätämme woimme suorittaa Ja näyttäin järwein rantoja Sanoa: tuossa tuo, kas se On maa isiemme!
3 On meille koskein kuohumus Rakasta ainiaan, Ikuisten honkain huoka'us Kesäisten öiden kirkka'us, Ja kaikki, kuin on saanut waan Sydäntä liikkumaaan.	9 Ja meitä kultapilwihin Jos vielä wietäisiin, Jos tähti=tarhain tanssihin Iloihin loppumattomiin; Me pyrkisimme kuitenkin Tähän kowaan kotiin.
4 Sukumme tässä kyntäen, Sotien raateli, Ja tässä onni oiwanen Ja onni wiekas, wilppinen Iloja sille anteli Sekä kuritteli.	10 Oi maa, tuhat=wesinen maa, Runoin, totuuden maa, Elomme wirran walkama, Sä muistola, Sä toiwola, Elä ujostu, raukkala, Ole wapa, waka!
5 Kuka sen kansan kaikkia Kipuja kertaisi, Sota kuin riehui raiwossa Ja halla poltti peltoja, Ku wertoansa mittaisi, Sen kärsimystäki?	11 Sun heilimasi heittäwä On kerran kuorensa, On syömmissäme syntywä Walosi, riemusi hywä, Ja laulu kerran kaikuwa Somemmin Suomessa.
6 Ja aiwan tässä wuoteli Werensä eestämme, Ja juuri tässä riemuitsi Ja tässä huolten huokaisi Se kansa, joka eellämme Jo kantoi kuormamme.	K.K. Kaarle Martti Kiljander Suometar 31.8. 1849.

Julkaistiin pienin ortografisin muutoksin myös vuonna 1851 sävelmävihkossa *Vårt land af J. L. Runeberg jemte Finsk och Tysk öfversättning* (toimittanut F.J. Rabbe) sekä vuonna 1862 lehden *Suomen Julkisia Sanomia* numerossa 34.

4. Laulu

Mukailtuna ruotsista. Wårt land, vårt land.

1	Maamme, maamme, Isäimmemaa yletköön kunnias; Korkiampaa ei kukkulaa; Läiky laineet myös rannoilla; Ihanammin kuin Pohjanmaas Isänmaas' rakkahas'	7	Tääl' on asunto parempi Iloll oleskella; Toiwon tähti hempeämpi Wielä ilmestyy hywempi, Suomen kansalle toella Ajoil tulewilla.
2	Maamme köyhyys kauwas' kuuluu Tawaran hakioil' Muukalaiset meistä huhuu, Waan ei Rakkaus meiltä puutu; Kyl maamme täytet wesi=soil Siinäpä sulo meil.	8	Tämä maa on soma maamme kun silmäs katselee; Osoitellen kädellämme Rotkot meret mantereemme; Selvitellen seikat teille poiyl kaswawille.
3	Kosket suuret kohisewat Lirinä norosten; Korwet kolkot humisewat; Taiwaan Tähet kaunistawat; Innon muuttaapi urosten, Luonnon kunnollisten.	9	Emme synny elelemään Pilwiin loistawiin; Kukkain päälle käwelemään, mutta töitä täyttämään Kyntään kylwään kylmiin korpiin Joissa eleltäisiin.
4	Sota retket hirmuisimmat käwit miehuudella; Töissä, menois kuulusimmat, Sowan rinnas miehusimmat Usiat tekee tarkkuudella Urhollisuudella.	10	O! maamme saarikeitten=maas Mieluisat asunnot Kusta löywät lewon majat, Nyky tutut, muinas rannat. Ehkä ty=öt painawimmat; Päiwät ihanimmat.
5	Kutkas Sowat seisonunna? Eiköön suomalaiset, Kenen massa tapeltunna? Nälkä wuodet kestettyynä? Eipä muut kun pohjalaiset Kylmään tottuwaiset.	11	Kukostuupi kerran maamme, kullanen puhkeepi; Ylentämään rakkauttamme Lohtuttamaan toiwoamme, Kerran kaunis kuuluneepi Runo raikuwampi.
6	Tääl' on weret wuodatetut Juosnut tällä maalla; Tääl' on heimot haavodetut; Sankaritki saawudetut Maamme miesten järkkyydellä Wäkewällä käellä.		

Käännetty Johan Lemannilta
Oulusa 2. päivänä heinäkuussa 1850.

SKS: KIA. Lémanin arkisto A 1711. Käsinkirjoitettu runokirja: *Lauluja ja Runoja Raadihuoneen Wahtimestarilta Johan Lemannilta, ajateltuja Oulusa 1849. 3. osa.* (N:o 13.)

5. Suomi

Lauletaan kun: Wårt land vårt fosterland.

1	Suomi Maamme Isäimme maa, Yletköön sanomas. Korkiampaa eip kukkulaa Laineet läiky myös rannoilla; Ihanammin kun Pohjan maas, Isän maas rakkahas.	7	Suomi warmaan on parempi hupa oleskella; Toiwon tähti hempeempi Kerran ilmestyy hywempi; Suomen kansalle toella Ajoill tulewilla.
2	Suomen köyhyys kauwos tuttu Etäill' haltioill', Muukalaiset kansat puhuu, Wain ei rakkaus meiltä puutu, Jos Suomi täytet wesisoill' Siin on sulo meill'.	8	Suomi maa on sama maamme Kun silmäs katselee, Wesi suot lähtehemme Rotkot meret mantereemme Nuotpa seikat selwittelee Pojiill kaswawille.
3	Suomes' kosket suhisewat, Lirinä norosten: Korwet kolkot humisewat Tähet taiwaan kaunistawat, Innon muuttaapi urosten, Mielen kunnollisten.	9	Suomen miesi ei oook luotu Riemussa olemaan, Ilo tarhaa eikä suotu Suomen miehelli ole tuotu, Muut kun töitä täyttämään Toiwossa elämään.
4	Suomes' sowat hirmusimmat käytiin miehuudella Töisä kowis kuulusimmat, Sowan rinnas miehusimmat Suomen Uroon wakuudella Urhoollisuudella.	10	Suomes owat ihanat maat,! Sulokset asunnot,! Suomes löywät lewon majat Nyky tutut, muinos rannat, Riemu täyttää miesten rinnat, Muistot ihanimmat.
5	Kukas sowat seisonunna? Jos ei Suomalaiset. Kenen maassa tapeltunna; Nälkä wuodet kestettyynä? Kutkas muut kun Pohjalaiset Aina kärsiwäiset.	11	Suomi kuule, kerran maamme Kukkanen puhkeepi, Julistamaan rakkauttamme, Lohduttamaan toiwoomme, kerran Suomes kuuluneepi, Runo raikuwampi.
6	Suomes' weret wuodatetut; Aiwan täällä maalla. Tääl' on heimot haawotetut Sankaritki sawutetut, Suomalaistenki awulla, Sota tanhualla.		Johan Lemannilta (tämä on täsä kirjasa toisellaki tawalla kirjoitettu.)

SKS: KIA. Lémanin arkisto A 1711. Käsinkirjoitettu runokirja: *Lauluja ja Runoja Raadihuoneen Wahtimestarilta Johan Lémannilta, ajateltu Oulusa 1849. 3. osa.* (N:o 16.)

6. Laulu Suomen Maasta

Laulettawa kun: Wårt land vårt land vårt fosterland.

1	Suomi, maamme Isäimme maa Ylletkööt sanomas; Korkiampaa eip Kukkulaa, Laineet-kaan läiky rannoilla Ihanammin kun Pohjan maas Isänmaas rakkahas.	7	Suomes suosio on parempi Hupa oleskella, Toiwon tähti hempeämpi Kerran ilmestyy hywempi: Suomen kansalle todella Ajoil tulewilla.
2	Suomen köyhyys kauwas tuttu Ulommilt haldioilt; Parjaamalla kansat puhuu; Waan ei Rakhaus meiltä puutu; Jos Mamme täytet vesisoilt, Siin' on sulo meil.	8	Suomi sama Isäinmaamme, Kun silmäs katselee; Wesi-suot lähtehemme Rotkot meret mantereemme: Teille seikat selwittelee; Pojil kaswawille.
3	Suomes kosket kohisevat Lirinä norosten; Korwet kolkot kaunistawat, Innon muuttaapi urosten Mielet kunnollisten.	9	Suomen miestä ei ook luotu Riemussa olemaan; Ilotarhaa eikä suotu Suomalaisisslle ole tuotu! Mutta töitä täyttämään Toiwosa elämään.
4	Suomes sowat hirmusimmat Käytiin miehuudella; Töissa kowis kuulusimmat, Sowan rinnas' miehusimmat; Suomen miehen wakuudella Urhollisuudella.	10	Suomen Saaret ihanat maat; Mieluiset ansunnat, Täältä löywät lewon majat Nyky tutut, muinas rannat; Ehkä waiwat raiskaa rinnat Päiwät ihanimmat.
5	Kukas sowat seisonunna? Jos ei Suomalaiset; Kenen Maassa tapeltunna: Nälkä wuodet kesteltynnä? Kukas muut kun Pohjalaiset, Aina Kärsiwäiset.	11	Suomi kuule kerran maamme Kukkanen puhkeepi: Julistamaan rakkauttamme Lohduttamaan toiwoomme; Kerran Suomes kuuluneeppi Runo raikuwampi.
6	Suomes weret vuodatetut, aiwan tällä maalla; Suomen heimot haawotetut; Sankaritkin sawutetut; Suomen urosten awulla Sota tantereella.		

Johan Léman 1851

Laulettu 1850 Pohjan suomalaiselta J. Lémannilta. Stockholmissa. Painettu P.A. Huldbergin Tykönä.

7. Runo

- 1 Oi Suomi sulo kotimme,
Asuinmaamme armas Suomi!
Soi nimi sulosorea,
Kuulu kullan helkkäwäinen,
Sit' ei kumpua kohonne,
Sit' ei alhoa alenne,
Luotu ei lahtoisen syliä,
Sääty ei saaren kainaloa,
Jota lie lemmitty enemmän,
Ahkerammin armasteltu.
- 2 On kullan kumartajia,
Hopealle horjujia,
Jotka maatamme sanovat,
Kotiamme kelleäwät
Kullan köyhäksi peräksi,
Hopean warattomaksi;
Ei se mieltämme menetä,
Lempeämme laimennuta,
Kodistamme kultaisesta,
Maastamme hopeaisesta.
- 3 Ei oo kaukana kotimme,
Maamme matkojen takana,
Sen me istumme sylissä,
Sen me käymme kainalossa;
Tuoll' owat omat kylämme,
Saaret, salmet ja salomme,
Joissa soipi Suomenkieli,
Laulu kaunoinen kajaapi,
Surut kultihin kuwaten,
Huolet werho'on hopea,
Toiwot tuottaen ihanat
Halut mielen hartahimmat.
- 4 Waikka meitä wietäsihin
Koin ruskon kotimajoihin,
Waikka meitä wietäsihin,
Tähtien ilotaloihin,
Mieli sieltäkin tekisi
Halu sieltäkin palaisi
Alas maahan armahasen,
Kohti lempemme kotia.
- 5 Oi armas asuntomaamme,
Ihana ikikotimme!
Laulujen iki=asunto,
Iki=maa rehellisyyden!
Ei oo syytä surraksesi,
Aihetta aletaksesi
Köyhittäsi, kurjuuttasi,
Aiwan alhaista tilaasi.
Kuin tulee tulewa aika,
Aika toinen armahampi,
Wielä kukkana kukoistat,
Heiän wartena heloitat,
Oman lemmen lämpimessä,
Oman suosion sulossa;
Sitte laulat laadummasti,
Kaunihimmasti kajautat.
Laulat wirren laadullisen,
Wirren kaunihin kajatat,
Kodin kullan kunniaksi
Iki=Suomemme iloksi.

Nimetön
[D.E.D. *Europaeus*]
Suometar 28.1.1853.

Ilmestyi myös 1854 Europaeuksen toimittamassa runokokoelmassa *Karjalan Kevätköinen*.

8. Maamme

(Runo)

- 1 Suomen maa, sana suloinen,
Nimi kallis, kauas kaiku,
Järky järvien ylitse,
Kumahtelee kukkuloilla!
Ei ole rantaa rakkahimpaa,
Suloisempaa suotu vielä,
Kuin on pohjainen kotomme,
Isänmaamme ihanainen.
- 2 Kullankiskojasta köyhä,
Muukalaisesta mitätöin
Olkohon kotoinen maamme,
Kaswinmaamme kaunukainen;
Wuorinensa, waaroinensa,
Korpinensa, kaiskunensa,
On se oiwa mielestämme,
Kunnollinen kultamaaksi.
- 3 Pauhut kovat koskiemme,
Juoksut wirtamme wäkwät,
Metsät kolkot, kaikkuwaiset,
Talwen taiwas tähtinensä,
Kesä kirkas walonensa,
Laulun laatu kummanlainen:
Kaikki, kaikki meill' on kulta,
Sulo suuri sydämmemme.
- 4 Täällä walta=wanhempamme,
Täällä ilmoiset isämme
Kärsit wastukset, wahingot,
Päiwät kovat koitteliwat;
Täällä auroin taisteltihin,
Täällä miekoin melskattihin,
Täällä sydän Suomen kansan
Kuormat kantoi raskahimmat.
- 5 Kukas sitten luvun laski
Kansan suurista suruista,
Sodan wainoist' waikioista,
Kapinoista kauhioista,
Hallawuosista wiluista,
Näljän häästä hirmuisesta,
Weren wuodosta kowasta,
Jonka kaiken kansa kantoi!
- 6 Juuri tässä, tällä paikoin,
Wuos' hän eestämme werensä,
Päätti päiwänsä iloiset,
Täällä murheet mustat maistoi,
Huokaeli huolissansa
- Se kauon kaonnut kansa,
Joka rauhamme rakensi,
Kantoi riipit muinaisemme.
- 7 Täällä on lepo, leuto olla,
Täällä meille suoja suotu;
Oisko onnemme parempi;
Eli kohtaisi kowempi,
Ainakin on annettuna
Meille sulo syntymaamme,
Mikäs sitten maailmassa
Ois sit' arwossa ylempi?
- 8 Tässä, tässä syntymaamme
On nyt eessä silmiemme,
Muuttumatta mielessäme;
Kätämme ojentelemme,
Riemu rinnas' näyttelemme
Maata, rantoja, meriä,
Lausuen sanoilla näillä:
Kas! tuop' on maa, kotoinen maamme!
- 9 Jos me vielä wietäisimme
Aamu=ruskon rantehille,
Kullan hohtawan howihin,
Ilon kaiken kuuluwille,
Sittenkin me vielä sieltä
Pois, takaisin rientäisimme
Tälle köyhälle kodille,
Armahalle isänmaalle.
- 10 Maamme! tuhat järwinesi,
Täällä laulut lasketahan,
Täällä usko urhastaapi;
Suojanen elon satama,
Toiwonmaamme, muistonmaamme!
Puutoksias pelkäämättä,
Onneas arastumatta,
Iloitse, waka, wapaana!
- 11 Kukkaises, tupella vielä,
Luopi kerran heilimänsä,
Tuopi touon kaunihimman,
Syttytäapi sydämmiimme
Riemus wälkkywän, waloisan,
Toiwos koiton, kunniasi, –
Myös kauemmaks on kaikkuwa
Laulu soma Suomenmaalla.

Nimetön
[Albin Stjerncreutz]

Arkkipirsi SKS:n kirjapainosta 1853. Lupa painamiseen annettu: H. Molander.

▷

9. Maamme

(Runebergin mukaan)

1 Soi kallis maamme, Suomenmaa! Soi kauwas kuulumaan! Ei päivän kulta kukkulaa, Walaise wettä, laksoa Rakasta niin kuin Pohjolan Suloisen Suomenmaan.	7 On täällä meille kaikille Suloa suotuna; Jos onnemmekin waihdelle, On syntymaa, sen saimme me, Se kallihimpi kaikkia, Parempi kultia.
2 On maamme köyhä kullaton, kun kultaa kaiwetaan. On wieras meistä huoleton; Mutt' maamme meille kallis on. Se soista, maista, saaristaan Suo kulta-antiaan.	8 Ja täällä, tääll' on Suomeemme, Näemme täällä sen. Iloisna nyt kädellämme Wedet ja maat me näytämme, Sanoin: näettehän nyt sen Tuon maamme herttasen!
3 Owatpa kosken kuohunnnot, Ojamme aaltosat, Ja laulut, metsän huokunnnot, Kesän ja talwen yöwalot Sydäntä niin suloittawat Ja meille rakkahat.	9 Ja jos me vielä wietäisiin, Jos kullan kunniaan, Asumihin iloisihin Ja kaikkein kynelettömiin, Ois' Suomehemme surkiaaan Halumme kulkemaan.
4 Soti sukumme kyntäen, Nerolla, miekalla, Hywäin pahainki päiwien Menojen maassa muuttuen; Se kantoi kaikki tunnolla Ja kärsi kunnolla.	10 Elomme aaltoin ranta oot, Tuha=wesinen maa! Sinuss' elää totuus, runot, Sä muistot, toiwot meille suot; Oo köyhänäkin rohkia, Wapaa, wakainen maa!
5 Kuka sodat sen kertosi Ja waiwat warsinkin; Sota yleensä pauhasi, Ja halla pelot poltteli: Kuka mitteleis' sen wertakin Ja kärsimystäkin?	11 Mut kuorestansa kypsyrwä On kerran kukkasi; On lemmestämme lähtewä Walosi toiwon nähtävä, Ja Suomen laulu sointuwa On e'emmä kaikuwa.
6 Weri sen kansan wuotanut On täällä eestämme, Se tääll' iloss' on riemunnut Ja haikiasti huokaillut; Se kantoi ennen kuormaamme, Kuin tääll' olimma me.	

Johan Bäckwall

Oulun Wiikko=Sanomia 7.2. 1857.

Ilmestyi myös Topeliuksen *Luonnon Kirjassa* 1860 sekä arkiveisukokoelmassa *Kaksi kaunista Laulua* 1894 (Oulussa Ehr. Ev. Barkin kirjapainossa).

10. (Nimetön)

(Haamuileva laulua: Vårt land, vårt land &c.)

1	Soi korkialle kotimaa Soi sana verraton! En saarta saa, niin ihanaa, En harjua, en onelmaa Niin rakasta, kuin meistä on Tai mantu asunnon.	7	Siis hyv' on täällä oloomme Ei parempata saa! Jos kuin ois ahdas osaamme Niin maa on täällä omaamme. Ei maailmassa kalliimpaa kuin oma kotimaa.
2	Jos köyhäks sitä sanoovat, Ja köyhä lienetkiin; Jos sivu meitä samoovat, Ne, jotka kultaa janoovat; Niin Suomi meille annettiin Ja kulta maa on niin.	8	Ja tässä, näätä etelään Tuon meren ranniston! Ja tuonne, jotka tuolla nään, Kust otava on päällä pääns; Se kaikki alla katsannon Se kotimaamme on.
3	Me rakastamme valoja Tain oman taivahaan. Me ihailemme ahoja, Ja koskiloita, saloja Ja laulujakin kotimaan, Joist' helty mieli vaan.	9	Jos pilven päällä kunniaan Nyt meidät vietäisiin, Kuin tähdet soivan kuunnellaan, Ei huolta kuulla kuunnahaan; Niin tänne, tänne kuitenkin Myö ikävöitäisiin.
4	Tääll' aatroillansa miehovat Jo isät aikoinaan Tääll' miekoillakin liehuvat, Kuin aikain myrskyt riehuvat, Tääll' kärsi kansa vaivojaan Ja kuormat kanto vaan.	10	Ah! tuhatjärvi-pataman Ja iki-laulun maa! Sä rakensit meill' sataman, Et hekuman, et tavaran, – No! elä siksi pahaks pa'a! Vaan turvan, toivon saa!
5	Ja tämän kansan sotia Ken luvun niistä saat? Kuin nälkä poltti povia Ja vihollinen kotia! Ken veren kaiken va'alle pa'at? Ja kärsimykset va'at?	11	Nyt kannaltansa peitetään Wiell' maamme kukoistus. Waan kerran kanta heitetään Ja hedelmällä täytetään Ja taivahaalle valmistus On Suomen valistus.
6	Ja veret täällä vuodatti; Juur meidän hyväks ne. Ja huolet täällä huovahti Ja rauhaa meille tuotatti Se kansa, edesmennyt se! Ennen kuin synnyimme.		

Abraham Poppius

SKS: KIA. Julius Krohnin kokoelmat n:o B 1270.

11. Kotimaa

(Haamuileva Laulua: Vårt land, vårt land & c.)

1	Suo korotaikse kotimaa Sull' arvo ansion! Jos menen valtameren taa, En vuorta saa, en onelmaa Niin ihanaa kuin meistä on Tai mantu asunnon.	4	Tääll' aattrallansa miehovat Jo isät aikoinaan Tääll' miekallakin liehuvat, Kuin aikain myrskyt riehuvat, Tääll' kärsi kansa vaivojaan Ja kuormat kanto vaan.
2	Jos köyhäks sitä sanoovat, Ja köyhäks jäänetkiin; Jos sivu meitä samoovat, Ne, jotka kultaa janoovat; Niin Suomi meille annettiin Ja kulta maa on niin.	5	Ja tämän kansan sotia Ken luvun niistä saat? Kuin nälkä poltti povia Ja vihollinen kotia! Ken veren kaiken va'alle pa'at? Ja kärsimiset va'at?
3	Me rakastamme valoja Tain pohjais taivahaan. Me ikävöimme ahoja, Ja koskia ja saloja Ja laulujakin kotimaan, Joist' helty mieli vaan.	6	Ja veren täällä vuodatti Juur jossa kynnäimme. Ja huolet täällä huovahti Ja rauhaa meille tuotatti Se kansa, edesmennyt se! Ennen kuin synnymme.

[Säkeistöt 7–11 kuten a-versiossa.]

Abraham Poppius

Kirjallisuusarkisto, Julius Krohnin kokoelmat n:o B 1270.

12. Maamme

- 1 Oi maamme, maamme, isänmaa,
Soi sana kallis sa!
Ei laaksoa, ei kumpuraa,
Ei rantaa löydy rakkaampaa,
kun meidän maamme, Pohjola,
Isiimme onnela.
- 2 On maamme köyhä, olkoon niin,
Jos kultaa tahtoo ken,
Waikk' outo meitä kiertääkin,
Waan maamme meist' on rakkahin,
Se waaroinensa, saarineen
On meistä kultanen.
- 3 Puromme meist' on rakkahat,
Koskeimme pauhina,
Ja synkkäin metsäin huoannat
Täht' yömmе, kesät kirkkahat,
Kaikk' on, mi riemas rintoa
Näkynä, lauluna.
- 4 Täss' auroin, miettein, miekoilla
Isämme taisteli,
Ajalla synkäll' armaalla
Ja tässä onnen waiheella
Tään kansan sydän sykkäili
Ja waiwans kärseili.
- 5 Ken tämän kansan taistoja
Kuwaili kertoen,
Kun sota ulwoi laaksoissa,
Ja nälk' olj kylmän seurana,
Sen weren kaiken juossehen
Ja maltin mittas ken.
- 6 Täss' ompi weri wuotanut,
On tässä eestämme,
Ja tässä on riemuns nauttinut,
Ja tässä huolten huokaillut
Tää kansa, kantain kuormamme
Jo ennen aikaamme.
- 7 Täss' olla meidän mieluist' on,
On kaikki suotuna;
Waikk' onni kuinka waihtukoon,
Maan saimme me, se meidän on,
Maass' onko, ois mi kalliimpaa
Ja tätä rakkampaa?
- 8 Ja tässä, tässä on se maa,
Edessä silmämme;
Ja näyttäin järwein rantoja
Sanella woimme riemulla:
Kas tuota maata, tuoss' on se,
Se maa on äitimme!
- 9 Jos loistoon meitä saatettais,
Tuon sinen kultalaan,
Jos tähtein riemun siulu sais,
Miss' itkien ei huoattais,
Niin tähän maahan köyhään waan
Haluisimm' uudestaan.
- 10 Tuhantten järwein maa, oi maa
Totuuden, laulujen,
Elomme wirran walkama,
Sä toiwujen, sä muistoin maa,
El' itke waiwaa köyhyyden,
Oo wapa, riemuinen!
- 11 Sun kerran kukkanuppusi
On käywä kukkihin;
Kas, lemmestämme nousewi
Sun loistos, riemus, toiwosi,
Ja wielä kerran korkeemmin
Soi maamme laulukin.

Aleksanteri Rahkonen 1865
Runokokoelmassa *Sääskiä*

Sääskiä [I]. Runollisia kokeita, tehnyt A. Rahkonen. Ensimmäinen parwi. Helsingissä, E.I Wikberg'in kustannuksella.

13. Maamme

1	Oi maamme, Suomi, synnyinmaa, Soi sana kultainen! Ei laaksoa, ei kukkulaa, Ei wettä, rantaa rakkaampaa, Kuin kotimaa tää pohjainen, Maa kallis isien.	7	Täss' olla meidän mieluist' on Ja kaikki suotuisaa; Waikk' onni mikä tulkohon, Meill' isänmaa on werraton. Mit' oisi maassa armaampaa, Mit' oisi kalliimpaa?
2	On maamme köyhä, siksi jää, Jos kultaa kaipaa ken. Sen kyllä wieras hylkää, Mut meille kallein maa on tää, Kanss' salojen ja saarien Se meist' on kultainen.	8	Ja tässä, täss' on tämä maa, Sen näkee silmämme; Me kättä voimme ojentaa Ja wettä, rantaa osoittaa, Ja sanoa: kas tuoss' on se, Maa armas isäimme!
3	Owatpa meistä rakkahat Kohinat koskien, Ikuisten honkain huminat, Täht'yömmе, kesät kirkkahat, Kaikk', kaikki laulain, loistaen Mi lumos' sydämen.	9	Jos loistoon meitä saateittais Waikk' kultapilwihin, Miss' itkien ei huoattais, Waan tähtein riemun sielu sais, Ois tähän kurjaan kotihin Halumme kuitenkin.
4	Täss' auroin, miekoin, miettehin Isämme sotiwat, Kun päiwä piili pilwihin Tai loisti onnen paistehin, Täss' Suomen kansan suurimmat He waiwat kokiwat.	10	Totuuden, runon kotimaa, Maa tuhat=järwinen, Elomme sulta suojan saa, Sä toiwujen ja muistoin maa, Ain' ollos, onnen waihdellessä, Sä wapaa, riemuinen.
5	Ken taistelut ne kaikki woi Kertoilla kansan tään, Kun sota laaksoissamme soi Ja halla nälän tuskat toi? Sen vert' ei mittaa yksikään, Ei kärsimystäkään.	11	Sun kukoistukses kuorestaan Kerrankin puhkeaa; Wiel' lempemme saa nousemaan Sun toiwos, riemus loistossaan, Ja kerran laulus, synnyinmaa, Korkeemman kaiun saa.
6	Täss' on se weri wuotanut Edestä meidänkin, Täss' ilonsa on nauttinut Ja tässä huoltaan huokailut Se kansa, jolle muinoisin Kuormamme pantihin.		B. F. Godenhjelm, Julius Krohn, Aleksander Rahkonen, K. A. Slöör (Santala) ja Anders Törneros (Tuokko) Wänrikki Stoolin tarinat 1867.

Wänrikki Stoolin tarinat. J.L. Runeberg 1867. Helsingissä: Sederholm. Ilmestyi samana vuonna myös Tukholmassa A. Malmströmin kuvittamana (F. G. Beijer) ja vuonna 1873 Helsingissä nelikielisenä versiona *Wårt land, Maamme, Our Land, Unser Land* (G.W. Edlund; SKS).

14. Maamme

- 1 Oi Suomi, armas syntymaa, soi sana suloinen, ei kullaista oo kukkulaa, ei laaksoa, ei lampia, niin suloista kuin pohjoinen, on maamme kotoinen.
- 2 Täss' miekoilla ja auroilla isät on taistelleet, täss' onnen waiwans' waiheilla, ja itkun, riemuns ajoilla, on sydämmensä tykkineet, ja kaikki kantaneet.
- 3 Ja jos me vaikka wietäisiin, jos maihin kaukasiin, asumihin suloi-
sihin, ja kaikkein kyynelettömiin, ois Suomehemme suotuisaan,
halumme kulkemaan.

Suomentaja tuntematon.

Ilmestyi 1870-luvulla kolmessa eri arkkiveisukokoelmassa:

Wäänämöisen Kantele, sisältävä 26 laulua. Arkkijulkaisu. Turku 1869, O.H. Speitz.

Kaikista ihanimmat Rakkauden laulut. Arkkiveisukokoelma. Tampere 1874.

Seitsemän uutta ja kaunista laulua. Arkkiveisukokoelma. Helsingissä, painettu A. A. Lindforsin luona w. 1877.

15. Maamme

(Runebergin kirjoittama. Uusi suomennos)

1	Oi maamme Suomi, synnyinmaa, Soi ääni herttainen! Ei laaksoa, ei kukkulaa, Ei rannikkoa rakkaampaa, Kuin maamme pohjanperäinen, Kuin manner isien.	7	Tääll' olla meidän mieluisaa, Tääll' kaikki tarjotaan; Jos onni kuinka waihettaa. On meillä maa, on isänmaa, Mit' armaampata konsanaan Woi taiwas suodakaan.
2	On maamme köyhä, köyhäks' jää, Jos kultaa waaditaan, Meit' outo oitis kierrähtää; Waan lempimaa on meille tää, Se nummin, wuorin, saarin waan Meill' tarjoo kultamaan.	8	Ja tässä, tässä on se maa. Se näämme eissämme: Me kättä woimme oijentaa Ja wettä, maata osoittaa, Ja lausua: kas tuossa se, Maa kallis isiiimme!
3	Sen wirrat meille rakkahat, Sen kosket kuohuineen, Nuo meidän jylhät kaikunnat, Täht'yömme, päiwät kirkkahat, Kaikk', kaikki. lauluin, loisteineen Mi tunki rintaseen.	9	Ja jospa meitä saatettais Waikk' kultapilwihin, Jos tähtitanssit tarjottais, Miss' huoku, itku katkeais, Pois maahan kurjaan kuitenkin Me harrottaisihin.
4	Tääll' auroin, miekoin, miettehin Oit isät wirkeillä! Tääll' pilwisäin ja seestehin. Tääll' onnin kolkoin, myötäisin Sai Suomen kansa lempiä Ja waiwat kärsiä.	10	Oi wakawuuden, laulun maa, Sa tuhajärwinen, Sen rauta myrskyt laimentaa, Oi muiston, wastaisuuden maa, Oo köyhyydessäs riemuinen, Oo wapaa, turwainen.
5	Ken laski kaikki taistelot Jot' kansa kesti tää, Kun waino täytti laaksot, Kun halla tuotti ahdingot, Ken mittas werta lämpimää Ja mieltä kärsiwää?	11	Sun kukkas kerran puhkeewa On werhosulwustaan; Kas, lemmestämme kaswawa On riemus, toiwos kirkasna, Ja korkeammin kaikumaan Käy laulu isänmaan.
6	Tääll' werta tuota uhrannut On meidän eistämme, Tääll' riemut kaikki maistellut Ja täällä huolet huokaillut Se kansa, meidän eillämme Mi kantoi kuormamme.		<i>E.A.</i> [Edvin Avellan] <i>Satakunta</i> 27.12. 1873. (Suomennettu vuoden 1869 jälkeen.)

16. Maamme

- 1 Maa, isänmaamme, Suomenmaa,
soi sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä, rantaa rakkaampaa,
kuin kotimaa tää pohjainen,
maa kallis isien.
- 2 On Suomi köyhä, siksi jää,
jos kultaa kaivannet.
Sen vieras kyllä hylkää,
vaan meille kalliin maa on tää,
sen salot, saaret, manteret
ne meist' on kultaiset.
- 3 Ovatpa meille rakkahat
koskemme kuohuineen,
ikuisten honkain huminat,
täht'yömmä, kesät kirkkahat,
kaikk', kuvineen ja lauluineen
mi painui sydämmeen.
- 4 Täss' auroin, miekoin, miettehin
Isämme sotiivat,
Kun päiwä piili pilwihin
Tai loisti onnen paistehin,
Täss' Suomen kansan vaikeimmat
He waiwat kokiwat.
- 5 Tään kansan taistelut ken woi
ne kertoella, ken?
Kun sota laaksoissamme soi
Ja halla näläntuskan toi?
Ken mittasi sen hurmehen
ja kärsimykset sen?
- 6 Täss' on sen veri virrannut
hyväksi meidänkin,
tässä iloaan on nauttinut
ja tässä huoltaan huokailnut
se kansa, jolle muinahin
kuormamme pantihin.
- 7 Tääll' olo meill' on verraton
ja kaikki suotuisaa;
vaikk' onni mikä tulkohon,
maa, isänmaa se meillä on.
Mi maailmass' on armaampaa,
ja mikä kalliimpaa?
- 8 Ja tässä, tässä on tämä maa,
sen näkee silmämme;
me kättä voimme oientaa
ja vettä, rantaa osoittaa,
ja sanoa: kas tuoss' on se,
maa armas isäimme!
- 9 Jos loistoon meitä saateittais
vaikk' kultapilwihin,
miss' itkien ei huoattais,
vaan tähtien riemun sielu sais,
ois tähän kurjaan kotihin
halumme kuitenkin.
- 10 Totuuden, runon kotimaa,
maa tuhatjärvinen,
miss' elämämme suojan saa,
sa muistojen, sa toivon maa,
ain' ollos, onnees tyytyen,
vapaa ja iloinen.
- 11 Sun kukkas vielä kuorestaan
vapaaksi puhkeaa;
viel' lempemme saa hehkullaan
sun toiwos, riemus nousemaan,
ja kerran laulus, synnyinmaa,
korkeemman kaiun saa.

Paavo Cajander 1889

Vänrikki Stoolin tarinat, Viides,
tarkastettu ja korjattu painos.

Sama suomennos ilmestyi myös Edelfeltin kuvittamassa painoksessa 1898-1900, Kansanvalistusseuran kalenterissa 1899 (säkeet 1, 4 ja 10) sekä lukuisissa myöhemmissä uusintapainoksissa.

17. Maamme

1	Oi maamme, Suomi, synnyinmaa, soi, sana korkea! Ei laaksoa, ei kukkulaa, ei vettä, rantaa rakkaampaa kuin kotimaa tää pohjola, maa isäin polkema.	7	Tääll' olo meill' on verraton ja kaikki suotuisaa; kuin käykin arpa kohtalon, maan saimme, synnyinmaa meill' on. Mit' alla ilman suurempaa ois suotu rakastaa?
2	On maamme köyhä, siksi jää, jos kultaa kaipaa ken. Meit' ylpeä ei vieras nää, mut meille kallein maa on tää, maa saarten, vuorten, korpien on meistä kultainen.	8	Ja tässä, tässä on tämä maa, sen näkee silmämme, me kättä voimme ojentaa ja vettä, rantaa osoittaa ja sanoa: kas tuoss' on se, maa kallis isäimme!
3	On täällä meille rakkahat kohinat koskien, ikuisten honkain huminat, täht'yömme, kesät kirkkahat, kaikk' kaikki, laulain, loistaen mi tenhos sydämen.	9	Jos täältä meidät vietäis pois vaikk' kultapilvihin, miss' itkun huokaus ei sois, vaan elo tähtein tanhu ois, maa kurja tää ois kuitenkin mielessä mieluisin.
4	Tässä auroin, miekoin, miettehin on iskut isketyt, tässä onnen, vainon vaihtehin, säin selkein, säin pilvisin on Suomen sydän sykkinyt, sen vaivat kestetyt.	10	Oi maa, sa tuhatjärvinen, min kunto, laulu loi, sa ranta elon myrskyisen, maa muistojen, maa toivojen, ain ollos vakaa, valpas oi, äl' osaas vaikeroi!
5	Tään kansan taistelut ken voi ne kertoella, ken? kun sota laaksoissamme soi ja halla nälän tuskat toi, ken mittasi sen hurmehen ja kärsimykset sen?	11	Sun kukoistukses kuorestaan vapaaksi puhkeaa; viel' lempemme saa nousemaan sun toivos, riemus loistossaan, ja korkeamman kaiun saa sun laulus synnyinmaa
6	Tässä on sen veri virrannut vuos eestä meidän se, tässä itkenyt, tässä iloinnut, tässä on se kansa kamppailut, mi kantoi meidän kuormamme, kun viel' ei oltu me.		Eino Leino 1903–04 Suomennoksen luonnos.

Julkaistu 1968 Aarre M. Peltosen toimittaman kokoelman *Eino Leino: Runot IV* osastossa *Runoja J.L. Runebergin Vänrikki Stoolin tarinoista* s. 586–589.

18. Maamme

- 1 Oi maamme, Suomi, synnyinmaa,
soi, sana kallis, soi!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä rantaa rakkaampaa,
kuin missä kultaan Pohjan koi
isäimme kummut loi!
- 2 On maamme köyhä, siksi jää,
ei kutsu kullat sen.
Meit' ylpeä ei vieras nää,
mut meille kallein maa on tää,
maa saarten, vuorten, korpien
on meistä kultainen.
- 3 Näin missä soilu salmein suut,
soi kosket kuohupäin,
ikuiset huokaa honkapuut,
yöt tuikkaa, loistaa kesäin kuut,
soi kaikki, loistaa kaikki näin,
sydämen sytyttään!
- 4 Täss' auroin, miekoin, miettehin
on iskut isketty.
Säin armahin, säin ankarin
täss' ajat onnen, turmankin
on isäin Suomi kestänyt,
sen sydän sykkäillyt.
- 5 Tään kansan taistelut ken voi
ne kertoella, ken?
Kun sota laaksoissamme soi,
ja halla nälän tuskan toi,
ken mittasi sen hurmehen
ja kärsimykset sen?
- 6 Täss' on sen veri virrannut,
vuos eestä meidän se;
täss' itkenyt, täss' iloinnut,
täss' on se kansa kamppaillut,
mi meille, myöhäispolville,
kevensi kuormamme.
- 7 Suloista täällä, suotuisaa
olomme kaikki on;
kuink' onnen arpa lankeaa,
maa meill' on, armas synnyinmaa,
mi aarre muu all' auringon
niin kallis, verraton?
- 8 Ja tässä, täss' on tämä maa,
sen näkee silmämme;
me kättä voimme ojentaa
ja vettä, rantaa osoittaa
ja lausua: kas, tuoss' on se,
maa armas isäimme!
- 9 Jos loistoon meidät vietäis pois
vaikk' kultapilvihin,
miss' itkun huokaus ei sois,
vaan elo tähtein tanhu ois,
maa kurja tää ois kuitenkin
meill' aatos ainoisin.
- 10 Maa tuhatjärvinen, oi maa,
min kunto, laulu loi,
miss' elämämme suojan saa,
isäimme, lapsiemme maa,
ain' ollos vakaa, valpas oi,
äl' osaas vaikeroi!
- 11 Vapaana kerran kuorestaan
sun kukkas aukeaa;
viel' lempemme saa nousemaan
sun toivos, riemus loistossaan,
ja korkeamman kaiun saa
sun laulus synnyinmaa.

Otto Manninen 1909

Johan Ludvig Runebergin teokset,
Uusi suomennos, II nidos. Helsinki:
WSOY.

19. Maamme

- 1 Oi maamme, Suomi, synnyinmaa,
soi sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä rantaa rakkaampaa,
kuin kotimaa tää pohjoinenm
maa kallis isien.
- 2 On maamme köyhä, siksi jää,
jos kultaa kaipaa ken,
Ei vieraat korskat meitä nää,
mut meille kallein maa on tää,
maa saloin, saarten, harjujen,
on meistä kultainen.
- 3 Jää rakkaiks salmet soiluvat
ja kosket kuohuineen,
ikuisten honkain huminat,
yön tuikkeet, kesät kirkkahat,
tää väike, laulu maan ja veen,
mi kiintyi sydämeen.
- 4 Tääll' auroin, miekoin, aatoksin
on isät taistelleet.
Tääll' ilon, murheen aikoihin,
niin synkin säin, kuin seijainkin,
loi kansa omat ihanteet
sen viihtyi vaivain veet
- 5 Ken kertoa se vaiheet voi
tän kansan taistojen?
Kun sota ärjyin laaksoiss' soi
kun halla nälän tuskat toi?
ken mittais hurmevirrat sen
ja kärsimykset ken?
- 6 Se veri täällä vuotanut
on eestä meidänkin,
tääll' iloaan on nauttinut
ja täällä huoltaan huokaillut
se kansa, jolle muinoisin
kuormamme pantihin.
- 7 Tääll' olo meill' on verraton
ja kaikki suotuisaa;
tiet kuinka käykööt kohtalon,
maa, isänmaa se meillä on.
Mitt' armaampaa ja kalliimpaa
vois sydän rakastaa?
- 8 Ja tässä, tässä on tämä maa,
se väikkeen silmään luo:
me kättä voimme ojentaa
ja näyttää vetten, rantain taa,
ja virkkaa: katsees kiittää suo, –
on synnyinmaamme tuo!
- 9 Vaikk' kultapilviin tiemme pois
veis loistoon ihanaan
miss' itkun huokaus ei sois,
vaan elo tähteintanhu ois,
niin rannoille tän raukan maan
ois meillä kaipuu vaan.
- 10 Oi maa, sa tuhatjärvein maa,
min kunto, laulu soi,
miss' elämämme suojan saa,
sa muistoin maa, sa toivon maa,
voit luottaa; koittaa onnes koi –
oo vakaa, valpas oi!
- 11 Sun kukkas vielä kuorestaan
vapaana aukeaa;
viel' lempemme saa nousemaan
sun toivos, riemus loistossaan.
ja kerran kaiun uljaan saa
sun laulus, synnyinmaa.

Valter Juva 1920

Suomen Sotilas 1/1920 s. 8:

»muutos- ja sovitteluehdotus».

20. Maamme

- 1 Oi maamme, Suomi, synnyinmaa,
soi sana kallis, soi!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä, rantaa rakkaampaa,
kuin kotimaa tää pohjoinen,
maa kallis isien.
- 2 On maamme köyhä, siksi jää,
ei kultaa kaipaa ken.
Meit' ylpeä ei vieras nää,
mut meille kallein maa on tää,
maa saarten, vuorten, korprien
se meist' on kultainen.
- 3 Tutusti tummat metsät nää,
ne meille huminoi,
soi virttään koski kuohupää,
yöt tuikkaa, kesät kimmeltää,
näin Suomi meille siintää, soi,
sydämen haltioi.
- 4 Täss' auroin, miekoin, miettehin
on taatot taistelleet,
täss'on, mit' aika antoikin,
sään armahin, sään ankarin,
sukumme surmataipaleet
he kaikki kestäneet.
- 5 Tään kansan taistelut ken voi
ne kertoella, ken?
Kun sota laaksoissamme soi,
ja halla nälän tuskan toi,
ken mittasi sen hurmehen
ja kärsimykset sen?
- 6 Täss' eestämme on antanut
se veren alttiin,
täss' on se kansa iloinnut,
ja tässä huoltaan huokaillut,
mi kantoi kuormat meidänkin
jo kausin kaukaisin.
- 7 Tääll' olla meidän armast' on,
suloista, suotuisaa:
kuin käykin arpa kohtalon,
maa, synnyinmaa meill' oma on,
maan päällä aarrett' ainoaa
meill' oisko armaampaa?
- 8 Ja tässä, täss' on tämä maa,
sen näkee silmämme;
me kättä voimme ojentaa
ja vettä, rantaa osoittaa
ja lausua: kas, tuoss' on se,
maa armas isäimme!
- 9 Vaikk' kultapilvein loistohon
kotomme vaihtuis tää,
tasalle tähtikarkelon,
miss' ilo sointuis itkuton,
ain' aatostemme määränpää
ois raukat rannat nää.
- 10 Maa tuhatjärvi, kantelon,
vakuuden vanhan maa,
kotomme, suoma kohtalon,
maa isäin, lasten, kaitkohon
sua tyyni miehuus, aikain taa
ain' ollos vapaa maa!
- 11 Sun kukoistukses kuorestaan
viel' aamuun aukeaa;
viel' lempeemme saa nousemaan
sun toivos, riemus loistossaan,
ja korkeamman kaiun saa
sun laulus synnyinmaa.

Otto Manninen 1940

Vänrikki Stoolin tarinat.

Kokoelma runoja. Kuvat piirtänyt
Albert Edelfelt. Helsinki: WSOY.

21. Maamme

- 1 Oi maamme, Suomi, synnyinmaa,
soi, sana kallis, soi!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä rantaa rakkaampaa,
kuin pohjan kulma olla voi
jost' isät maansa loi.
- 2 On köyhä, köyhäks Suomi jää,
Jos kultaa kaipaa ken.
Meit' ylpeä ei vieras nää,
mut meille kallein maa on tää,
on salot, saaret, vuoret sen
maa meille kultainen.
- 3 Tutusti tummat metsät nää
ne meille huminoi,
soi virta, koski kuohupää,
yöt tuikkaa, kesät kimmeltää,
kaikk' eikö täällä siinnä, soi,
sydäntä haltioi!
- 4 Täss' auroin, miekoin, miettein on
isämme taistelleet,
täss' alla päivän, pimennon,
all' aikain armon, ahdingon
on Suomen kansan karaisseet
sen kovat kohdanneet.
- 5 Tään kansan taistelut ken voi
ne kertoella, ken?
Kun laaksoissamme sota soi,
ja halla nälän tuskat toi,
ken mittasi sen hurmehen
ja kärsimyksen sen?
- 6 Täss' eestämme on antanut,
se veren alttihin,
täss' on se kansa iloinnut
ja tässä huoltaan huonnut.
mi kantoi kuormat meidänkin
jo kausin kaukaisin.
- 7 Maa tää mit' onnen suosion
ei suomaa meille sois?
Kuink' arpa käykin kohtalon,
maa, synnyinmaa meill' oma on;
maill' aarretta mit' olla vois,
mi kalliimp', armaamp' ois?
- 8 Ja tässä, tässä on se maa,
no järvet, rannat nuo;
kätt' ojentaa ja osoittaa
niit' innoin voimme: katsokaa,
maa synnyinmaatamme on tuo,
jos kunne silmän luo!
- 9 Vaikk' kultapilvein loistohon
kotomme vaihtuis tää,
meill' elo tähtikarkelon
vaikk' ilo siell' ois itkuton,
ain' aatostemme määränpää
ois raukat rannat nää.
- 10 Maa tuhatjärvi, toukoma,
työs, kuntos, kantelees,
ain' aikain takaa aikain taa,
maa meille suotu, köyhä maa,
pääs nosta, olkoon huomenees
tie vapaa, varma, sees!
- 11 Keväässä kerran, jälkeen jään,
sun kukkas aukeaa;
saa lastes lempi sähkömään
sun toivos, riemus, aamus sään,
ja korkeamman kaiun saa
sun laulus, synnyinmaa.

Otto Manninen 1948

Vänrikki Stoolin tarinat.

O. Mannisen uusi suomennos.
Selityksillä varustettu koulupainos.
Helsinki: WSOY.

22. Vårt land – Maamme

- 1 Oi maamme, maamme, synnyinmaa,
soi sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkulaa,
ei vettä rantaa rakkaampaa
kuin kotimaamme pohjoinen,
maa meidän isien.
- 2 On maamme köyhä, siksi jää,
jos kultaa kaipasit,
sen ohi vieras kiirehtää,
vaan meille rakkain maa on tää;
sen nummet, saaret, tunturit
unelmin kultasit.
- 3 On meillä virrat kuohuvat
ja pauhu koskien,
on synkän korven kuiskinat,
yön tähdet, kesät valkeat,
tuo näky kera laulujen
liikuttaa sydämen.
- 4 On miekoin, auroin, aatoksin
isämme taistelleet
on täällä puute ankarin,
vaan myös on onni armahin
koettu: isät eläneet
on kaiken kestäneet.
- 5 Sen kansan taistelut ken voi
milloinkaan kertoa?
Kun sota laaksoissamme soi
ja halla puutteen, nälän toi,
ken hurmeen määrää mitata
vois, kansan sisua?
- 6 On tässä veri virrannut
myös meidän tähtemme,
on tässä kansa riemuinnut,
taas tässä syvään huokaillut:
se kantanut on taakkamme
jo ennen aikaamme.
- 7 On täällä olo verraton
ja onni aukeaa:
jos minkä saamme kohtalon,
maa, isänmaa se meidän on.
Ei missään ole armaampaa
maan päällä kalliimpaa.
- 8 On tässä, tässä tämä maa,
sen näkee silmämme;
me kättä voimme ojentaa
ja vettä, rantaa osoittaa
ja sanoa: on tuossa se,
maa kallis isäimme.
- 9 Jos päästä taivaan sineen vois,
taa kultapilvien,
ja elon tähtein tanssi ois,
jäis huokaus ja itku pois.
vain tänne, maahan köyhyyden
veis kaipuu sydämen.
- 10 Uskollisuuden, laulun maa,
maa tuhatjärvinen!
Myrskyssä rannan täällä saa,
oi menneisyyden, aamun maa,
niin ollos köyhä iloinen,
myös vapaa, turvainen!
- 11 Sun kukkasi on nupussaan,
se kerran puhkeaa,
ja rakkaus saa nousemaan
sun toivos, riemus loistossaan,
ja korkeamman kaiun saa
sun laulus, synnyinmaa.

*Teivas Oksala 2006
Runeberg ja Vänrikki Stool
2000-luvulla. 9 uutta suomennosta
ja 9 kolumnia. Espoo: Artipictura Oy.*

23. Maamme

1. Oi maamme, maamme, synnyinmaa
soi, sana kaunoinen!
Ei taivaan alla kukkulaa,
ei laaksoa, ei rantaakaan
niin armasta kuin pohjoinen
maa on tää isien.
2. Tää köyhä maa myös siksi jää,
jos kultaa kaivataan.
On toinen vieraan määränpää,
vaan meille rakas maa on tää.
Se luodoistaan ja harjuistaan
luo onnen kultamaan.
3. On rakkaat virrat kuohuvat
ja purot kerkeät,
maan synkän korven huminat,
yön tähdet, kesät valoisat;
nuo kaikki laulut, näkymät,
ne meissä sykkivät.
4. On miekoin, auroin, aatoksin
isämme taistelleet,
on paisteen niin kuin pilvetkin
ja kovan onnen kolhutkin
näät suomalaiset kohdanneet
ja kaiken kestäneet.
5. Ken laskeakaan kamppailut
voi kansan kärsineen,
kun sota on sen raadellut
ja nälkä hallaa seurannut?
Ken mittaa veren vuotaneen
ja sisun, sitkeyden?
6. Ja täällä, täällä virtasi
se veri vuoksemme,
ja täällä kansa riemuitsi
ja murheitansa huokaili;
se kantoi meidän taakkaamme
jo ennen aikaamme.
7. On täällä meidän hyvä niin
ja kaikki kohdallaan.
Jos kohtalolla koeteltiin,
se isänmaalla palkittiin.
Nyt mistä yhtä arvokkaan
voi löytää päältä maan?
8. On täällä, täällä tämä maa
sen silmin näemme.
Me voimme käden ojentaa
ja vettä, rantaa osoittaa
ja sanoin purkaa ilomme:
tää maa on omamme!
9. Jos kultapilvet loistavat
ois asuntonamme,
kuin taivaan tähdet tanssivat
ois elon päivät ihanat,
niin tätä köyhää maataamme
me aina kaipaamme.
10. Oi maamme järvin tuhansin,
maa rehti runojen,
sä ranta elon mainingin,
maa huomisen, maa muinaisin,
oot vapaa, varma, iloinen,
myös aikaan köyhyyden.
11. Sun kukkasi, nyt ummullaan,
pian kypsyy, aukeaa,
ja rakkautemme valollaan
sun toivos, riemus hehkuun saa,
ja vielä laulus voimissaan
soi kerran, synnyinmaa.

Juhani Lindholm 2007
*Vänrikki Stålin tarinat. Ensimmäinen
kokoelma.* Helsinki: WSOY ja Juhani
Lindholm.

MUKAELMIA JA VASTARUNOJA

24. Maamme Taiwahassa

(Muualta. F.G. Hedbergin mukaan.)

1	O maamme tuolla, autuun maa, Joss' asuu Jumala! Tuoll' ylempänä tähtiä, Joss' ei oo muuttuwaisuutta, Siell' ompi ilo kerran suur', Siell' asuu Jesus juur'.	4	Ja meille koko maailma Waikkapa annettais, Jos saatais mitä kalliinta, Suloista, ihanaisinta; Me pyrkisimme kuitenkin Taiwahan majoihin.
2	Siell' ompi meille suloista, On ijät iloa; Ei suru siellä waiwoa, Kotimme on se ainoa; Mit' ompi täällä parempaa, Sen ilon arwoista?	5	Kuin heilimäki heittäwä On kerran kuorensa, Samate meille näkyvä On paratiisimme hywä Ja laulu silloin kaikuwa Somemmin taiwaassa.
3	Tuoll' ylähällä on se maa, On meistä kaukana; Kätämme sit' ei käsitä, Ei kuollo siellä ahdistä; Siell' Jesus, Wapahtajamme, On meillä toiwomme.		<i>F. A-st</i> [<i>Fredrik Ahlqvist</i>] <i>Suometar 8.7.1852</i>

Ilmestyi myös kokoelmassa *Sionin Kannel* 1895.

25. Suomen laulu

(Lähetetty)

- 1 Mä laulan suosin Suomea,
Suloa Suomen maan!
Sen luhtia, sen luomia,
Ja saloistensa suonia,
Joill' ilmii Pohjo pulskiaan
Myös walta waaroillaan.
- 2 Sen, katso, kaikkialla weet,
Ja mainiot sen maat,
Suwisen ilman ihanteet,
Ja päivän, yönki ihmehet,
Sen tunturit, sen taiwahat;
Ja kiittää kaiti saat.
- 3 Ei kyllä kenttä kultaa tee,
Ei eistä työttä suo,
Wain wiljataan ei waiwa mee,
Kun saalis pyynnön palkitsee;
Ja koe' kultalanki luo,
Kun työllä touwot tuo.
- 4 Kah! toiwoa on täynnä maa,
Kuin kulta nyttöjä;
Ei päivän alla pulskempaa,
Sen sulhoja kun nähdä saa,
Ja punaposki tyttöjä,
Sydänten syttöjä.
- 5 Myös wiljaa suowat Suomen weet,
Kuin korwet kapeita,
Ja rautaa wuoret, rämehet,
Ja leipää laajat Hämehet;
Ei puutu toimen tarpeita,
Ei onnen aarteita.
- 6 Waan jos se kuiten köyhä lie,
Kuin kurjin kuwaus,
Ah! esin meist' on aina se,
Jost' eistyi onni isäimme,
Ja riemu, rauha, rakkaus,
Rahwaamme rikkaus.
- 7 Ei ollut muinen Suomessa
Ei onnen suojaa, ei;
Sen wonkui waino luomissa,
Kuin myrsky metsän suowissa,
Sen kaikki sorti, särki, wei
Ja lopen luiksi löi.
- 8 Kuin siihen turma taudit toi
Ja rutto raatoista,
Sodanki synkkä sarwi soi,
Ja halla hirmu näljän loi,
Ah! näistä waipui waiwoista
Myös toiwo taiwosta.
- 9 Wain kenpä taisi kertoa
Kowaa, kun kärsittiin!
Ah pahenuksen pertoa
Mihinkä woikin wertoa!
Kuin kaikki, kaikki kannettiin,
Se ylhält' annettiin.
- 10 Myös waiwan wimma waikkeni,
Kuin tuuli tyweneen,
Ja rauha'an se raukeni,
Kun uskon taiwas aukeni,
Ja onni siitä kätehen,
Myös saatti Suomehen.
- 11 Näin muinaisuuski Suomenmaan
Jo kaukaa kajastaa,
Kuin aamurusko runoissaan,
Ja Kalewala kaunossaan,
Kuin walo warjon wastustaa,
Jonk' aika omistaa.
- 12 Siis kiitämme me Suomea
Ja loisto=luontoaan
Sen raikkuwia ruonia
Ja kewään kukka=tuomia,
Joiss' elit runot runoissaan
Ja suunnit soittojaan.
- 13 Wain jota rahwas rakastaa,
Se onkin arwossaan;
Ja meidän kallis kotimaa
Myös meille kauwas kangastaa,
Kuin muistinkukka kullassaan,
Jos minne mailmaan.
- 14 Ei siitä Suomen lapsi mee,
Eik' anna eroittaa;
Wain jos hän jolloin eronnee,
Ja sääntö muille maille wie,
Sen kaipo sieltä saawuttaa,
Ja pakko paloottaa.

- 15 Hän kaipaa maansa muotoa,
Muodonki muuttumaa,
Ja lapsuutensa luotoa,
Ja kieltä Suomen suotua,
Myös maansa kulta kuutamaa,
Ja monta muutamaa.
- 16 Ei saa hän maansa saloa,
Suomensa suotawaa,
Ei pulskaa rewon paloa,
Ei öistä päivän waloa,
Ei pohjan lunta loistawaa,
Tähtien toistamaa.
- 17 Hän kaipaa unen sywissä
Ollutta omenaa,
Ja ikävänsä ylässä,
Myös kaiken kaunon sylissä,
Isänsä maata ihanaa,
Sen hellää huminaa.
- 18 Ah! entinen on eessänsä
Se wenno wanhoille,
Kun kilpa raikkui reessänsä,
Ja ruuhi walmis weessänsä
Wei häntä riemun rannoille,
Kultansa kannoille.
- 19 Ja sehän suopi Suomehen,
Kuusensa karsikkoon;
Se suopi pohjan puolehen,
Kuin lapsi hellän huolehen,
Jost' eksyi metsän marjikkoon,
Tai soitten saarikoon.
- 20 Ja nyt ei piätä piettimet,
Ei kullan kuumetkaan,
Ei wallan wahwat wiettimet,
Ei runsauden ropehet;
Hän heittää kaikki kohdastaan
Ja koitaa kotiaan.
- 21 Ja köyhänä, kun ollenee
Tiloille tultuaan,
Hän Suomen maata suutelee,
Ja kyynelillä kiittelee
Ett' on hän yltä uudestaan
Omaisna isänmaan.
- 22 Sen suloisissa ahoissa,
Joit' etsi ilokseen,
On hän kuin onnen auvoissa
Ja kodin kulta kasoissa;
Siin' onki onni ollakseen
Jos kohta kuollakseen.
- 23 Ah! ihana on isänmaa,
Ja kallis kaikilleen!
Kuin hellin äiti ainoaa,
Hän lapsiansa luonnistaa,
Ja jakaa onnen omilleen,
Kuin luoja lapsilleen.
- G.T.**
[Gustaf Toppelius]
Suometar 13.6. 1856

Ilmestyi vuonna 1856 myös arkkipöytäkirjässä (Finska Litteratursällskapet).

26. Savolaisen laulu

- 1 Mun muistuu mieleheni nyt
Suloinen Savonmaa,
Sen kansa kaikki kärsinyt
Ja onnehensa tyytynyt,
Tää armas, kallis maa!
- 2 Kuin korkeat sen kukkulat,
Kuin vaarat loistoiset!
Ja laaksot kuinka rauhaisat,
Ja lehdot kuinka vilppahat,
Kuin tummat siimehet!
- 3 Sen salot kuin siniset on,
Puut kuinka tuuheat,
Ja kuin humina hongikon
Syv' on ja jylhä, ponneton,
Ja tuulet lauhkeat!
- 4 Ja kussa tähdet tuikkavat
Kovalla talvella.
Ja kussa Pohjan valkeat
Suloisemmasti suihkavat
Kuin Savon taivaalla?
- 5 Tok' yhden vielä arvannen,
Jon suihke armaampi,
Se silmä on Savottaren,
Johonka loiste taivosen
Sekä sini sulii.
- 6 Me emme liioin kerskuko,
Sanomme kumminkin:
Muu Suomi, ellys ilkkuko,
Jos meill' on hoikka kukkaro,
Jos köyhiks' keksittiin.
- 7 Monesti pelto kultainen
Sinulla kellerti,
Kuin meidän vaivan, viljehen
Kumohon löi vihoillinen
Ja poltti tuhkakksi.
- 8 Ja monta kertaa sattui niin,
Kuin meitä vainot löit,
Kuin vaimot, lapset kaadettiin
Ja miehet sortui sotihin,
Sä rauhan leipää söit.
- 9 Jos kielin voisi kertoa
Näkönsä vanhat puut
Ja meidän vaarat virkkoa,
Ja meidän laaksot lausua,
Sanella salmensuut;
- 10 Niin niistäpä useampi
Hyv' ois todistamaan:
»Tässä' Savon joukko tappeli,
Ja joka kynsi kylmeni
Edestä Suomenmaan!»
- 11 Siis maat' en muuta tietää voi
Savoa kalliimpaa,
Ja mulle ei mikään niin soi
Kaikesta minkä Luoja loi,
Kuin: »armas Savonmaa!»

A. Oksanen
[August Ahlqvist]
Suometar 14.12.1854.

Hieman korjattu versio ilmestyi kokoelmassa *Säkeniä* 1860.

27 a (nimeämätön)

1 On pohjoisessa kaunis maa Tuo metsän kohdussa. Siel talven kuuset lumiset Sen tuntuilla humisee, Kuin morsian niin armas taas on kesä tässä maas.	5 Ja ihanainen, kallis maa On meidän ainiaan. Tuos onpi meidän huoneemme, Tuos lainehtiva peltomme, Tuos metsiemme jylhä yö Ja meriemme vyö.
2 Sen tuhansissa järvissä Yön tähdet kimmeltää. Siel pohjan-tulet haamottaa Ja kosket vettä ammentaa Kosk kanteleilla soitellaan, Se onpi Suomenmaa.	6 Tuon tumman metsän kaikunaa Mi autuus kuultella. Kosk herättää meit päivän koi Ja paimenien torvet soi, Kosk impi sinisilmänen Käy laaksois laulellen.
3 En milloinkaan mä unohtas Sun lempeet taivastas, En tulta heljän auringos, En kirkast kuuta hongistos, En kaskiesi sauvua Päin pilviin nousevaa.	7 Mi autuus helmaas nukkua Sä uniemme maa, Sä kehtomme sä hautamme! Oi aina uusi toivomme! Oi Suomensaari kaunoinen, Oi ijankaikkinen!
4 Tok monta näissä laaksoissa On nähty kauhua: Kosk sota surman, kuolon toi Ja tanner miesten verta joi, Mut sankarien kunnian Sai Suomi loistavan.	<i>Aleksis Kivi</i> Kirjoitettu noin vuonna 1857.

Kiven jäämistöstä löytynyt nimeämätön runokäsikirjoitus. SKS, KIA, Kiven runoarkisto. Julkaistu myös Lauri Viljasen toimittamassa kokoelmassa Kootut runot (1954: 189–190).

27 b Maamme

1	Maa kunnasten ja laaksojen Mi on tuo kaunoinen? Tuo hohtees kesäpäivien Tuos loistees pohjan tulien Tuo talven, suven ihana Mi onpi soma maa?	3	En millonkan mä unohtas Sun lempeet taivastas, En tulta armaan auringos, En kirkast kuuta kuusistos, En kaskiesi sauvua Päin pilviin nousevaa.
2	Siel tuhansissa järvissä Yön tähdet kimmeltää Ja kanteleitten pauhina Siel kaikuu ympär kallioi Ja kultanummen hongat soi: Se onpi Suomenmaa.	4	Tok'monta näissä laaksoiss Oil aikaa ankaraa [Loppuosa puuttuu].

Kiven jäämistöstä löytynyt runokäsikirjoitus. SKS, KIA, Kiven runoarkisto: Runoelmia 1. Seuraavalla sivulla oleva jatko kuuluu toiseen runoon. Täydellisempi *Maamme*-versio, joka muistuttaa versiota *Suomenmaa* (29): ks. Kiven runoarkisto, Runoelmia 3.

28. Suomenmaa

1 Maa kunnasten ja laaksojen Mi on tuo kaunoinen? Tuo hohteet kesäpäivien Tuo loistees pohjan tulien Tää talven, suven ihana Mi onpi soma maa?	5 Viel monta näissä laaksoissa On käynyt kauhua, Kun sota surman, kuolon toi Ja tanner miesten verta joi; Mut sankarien kunnian sai Suomi loistavan.
2 Siel tuhansissa järvissä Yön tähdet kimmeltää Ja kanteleitten pauhina Siel kaikuu ympär kallioi Ja kultanummen hongat soi: Se onpi Suomenmaa.	6 Nyt ihanainen, kallis maa On meidän ainiaan; Tuos aaltoileva peltomme, Tuos viherjäinen niittumme, Tuos metsiemme jylhä yö Ja meriemme vyö!
3 En millonkan mä unohtas Sun lempeet taivastas, En tulta heljän aurinkos, En kirkast kuuta kuusistos, En kaskiesi sauvua Päin pilviin nousevaa.	7 Tuon lehtimetsän kaikunaa Mi autuus kuultella, Kun valjetessa aamuisen Siel pauhaa torvi paimenen, Tai koska laulain laaksossa, Käy impi iltana!
4 Oil monta näissä laaksoissa Tok' aikaa ankaraa, Kun yöseen halla hyyrteinen Vei vainiomme viljasen; Mut toivon aamu, toivon työ Taas poisti halla-yön.	8. Mi autuus helmaas nukkua, Sä uniemme maa, Sä kehtomme, sä hautamme, Sä aina uusi toivomme, Oi Suomenniemi kaunoinen, Sä ijankaikkinen!

Aleksis Kivi

Runo löytynyt Kiven jäämistöstä. Kirjoitettiin noin 1867 ja julkaistiin Valituissa teoksissa II, toim. B.F. Godenhjelm 1878. (Kootut runot 1954, s. 338–341, toim. Lauri Viljanen.) SKS, KIA, Kiven runoarkisto, Runoelmia 4. Hyvin samankaltainen sen kanssa on Runoelmia 3:n *Maamme*.

29. Suomenmaa

(Lähetetty Wenäeltä)

1	Oi Suomen maa, oi Suomen maa Sun vertoas ei löydy vaan Se ompi muista kallihin Ja aina meille rakkahin.	7	Maa täss' on sana suloinen, Miss' elomme ompi hupainen, Jos vaivat vaikka rasittaa Ja hallat meitä kurittaa.
2	Sun vuoressa on ja kukkulat, Kuin ruskot pilven loistavat; Sun järves, lampis lainehet Ain öin ja päivin virehet.	8	Niin maamme on kuin huvittaa Ja kansan elon virvoittaa. Nyt kaikuu kannel Wäinösen Waan kielet uudet impisen.
3	Ne kesät valvoo, tanssii vaan Kuin tähti-tarha taivahan: On kosket kullan kuohuvat Ja virrat vettä huokuvat.	9	Nyt kansa saapi mielellään Jo lausuella kielellään Ja valta-kielten rinnalla Jo selitellä seikkojaan.
4	Niin kuuset, hongat himeät, Ne ovat aina viherjät; Ja kukka-laaksot muistuttaa, Et' ompi Suomi sulo-maa.	10	Nyt kansa riehuu riennoissaan Ja pyrkii, pyörii toimisissaan, Walvoen maansa parasta, Mik' ompi kansan rakasta.
5	Oi Suomi koto-kultala Sun vertaas' ei oo muualla Se kenpä tässä asunee, Hänelle totta muistunee:	11	Se onnellisin ompi waan, Ken tyytyy Suomessa' asumaan: Jos maa on köyhä kullaton, Niin kansamme on virheetön.
6	»Täss' isämmekin vaivoissaan, jo kärsit kaikki kovissaan; Se oli maja riemulan Jok' ilon antoi toisinaan.»	12	Siis rikkautta pyydä vaan Ain' mantereilla oman maan, Niin on onni aine e'ellä, Etkä ole turhan teillä.

Tuominen
Tapio 29.11. 1862.

30. Luonnon-ihailu, Kesän ihannimmalla ajalla

Mä kauneutta katselen,
suloinen Suomen maa!
Sun suloituuttas soittelen,
Ja lempeyttä laulelen,
Ihana isän-maa!

(Nuotti: »Mun muistuu mieleheni nyt» j.n.e.)

1	Tää kaunis kesä kultainen Mun liehtaa laulamaan. Kun onpi suvi suloinen, Ja hempeyskin herttanen Ihanne yli maan!	8	Heleesti metsät helj'sevät Lauluista lintuisten, Ja vuoret kauniist' kaikuvat, Koreesti rannat raikuvat, Soitosta paimenten.
2	Sulosti aurink' armahin Nyt loistaa Pohjolaan: Niin riennän rinnoin riemuisin, Ihannellen, ihastuen Kummuille kukkimaan!	9	Nyt hienosesti huokuvat Tuulelmat lempehet Ja ilmat lämpöo tuoksuvat, Kun päivä-kauden paahtavat Auringon heltehet.
3	Sulosti koittaa ammun koi Nyt kulta-ruskohin, Sen hohdon ruskot maihin loi, Joiss' äänen sävel kaunis soi Nyt sata-kielisin.	10	Nyt kaikki seudut, maisemat On täällä herttaset, Kun tuuvittaapi tuulelmat, Ne kaikuin maalla kasvavat, Ja vetten viertehet.
4	On maa viherjän loistonen Ja taivas sinertää: Ja luonto lemmen lientonen, Ja aamurusko hohtonen, Ja linnut visertää.	11	Jo tuomikotkin tuoksuvat Nyt täällä laaksoissa: Ja laulu kullat kuuluvat Ja huilut, soitot kaikuvat Nyt maamme lehdoissa.
4	Nyt niityt, nurmet näyttävät kun nuoret neitiset. Nyt metsät mettä keittävät, Ja laihotkin kukoistavat, Wihannan tympehet.	12	Nyt kaukasimmat maisemat On tumman tymeät, Ja loittosimmat kukkulat, Ja lakeudet laajemmat Sineltä siintävät.
5	Nyt metsät, maat ja maisemat Werhoutuu vihantaan: Ja laksojenki kukkaset, Ja lehdet puissa lempehet, Jo täyttää miehuuttaan.	13	Jo kaikenlaiset kukkaset Ketoja kaunistaa Ja kesän henget hempehet Ja kasvit lehti pukuiset Wihantaan verhoi maan.
7	Nyt kaikuu äänet kaunoiset Tääll' Suomen suunnalla. Nyt laulaa lystit leivoset, Iloitsee ilman lintuset, Kun riemu-juhlalla.	14	Kuin kuumat kesä heltehet Simansa sulattaa, Niin heinät, ruohot ruusuiset Ja monenkarvat kukkaset Hajunsa hajottaa.

▷

- 15 Ne lammikotkin tyynöset,
Ja rannat lauhkeat
Kuvaavat taivon kauneudet
Ja ranta-seudun maisemat
Ja puutkin tuuheat.
- 16 Merille laivat kiitävät
Kauniist' kun joutsenet
Ja kiurun laulut kuuluvat
Tuhansittain visertävät
Ilmassa lintuset.
- 17 Nyt laulaa laulu-lintuset
Kukoistaa kukkaiset,
Nyt kukkuu kulta-rintaset
Ja Suomen sulo-neitiset,
Ihanat impyset.
- 18 Nyt yrtti-tarhat ylpehet
Kauniisti kukoistaa,
Kun päivän sima-heltehet,
Yön, taivon mesi-kastehet
Lehdille, maille saa.
- 19 Nyt lehdot kaikki lempeät
On silkki-puvussaän,
Niin hempu-puistot hempiät,
On lysti-metsät vehriät,
Kuin juhla-vaatteissaän.
- 20 On niiden lysti-käytävät
Kävellä ihanat,
Kun piiri-puistot peittävät,
Paisteella varjon heittävät,
Siimekset vilppahat.
- 21 Nyt kohta makeet maistuvat,
Ne maamme marjaset
Punoistuvat jo mansikat
Ja sitte muut, kun mustikat
On kyllin kypsyneet.
- 22 Kuin luonnon kes'-ihantehet
Nyt tänne lemmen tuo,
Niin ehdon valot ruskoset
Ne kauniit kullan hohtoset
Riemun nyt meille suo.
- 23 Kuin ihanat on valppahat
Kesäiset pohjan yöt,
Niin kuun ei näytä kuutamat,
Ei hohda pohjan valkeat,
Ei loista tähtivyöt.
- 24 Ikääskun oman pukunsa
Ois Luoja antanut,
Wesille, maille verhonsa
Ne niine kulta karvoin'sa
Lie Pohjoon kantanut.
- 25 Näin kaunis kuin on ylhtähän
Nyt luonto ympärin'
Miten ei jalo liene Hän,
Se Luoja kaiken löytyvän,
Se lähde kaikkihin!
- 26 En taivaan kannen kattavan,
Woi tietää kauniimpaa,
En maata mointa löytyvän
Alassa armaan auringon,
Kuin »sulo Suomenmaa!»

Antti Hiltunen
Tapio 29.8. 1863.

31. Syys-laulu

(Nuotti: Oi Suomenmaa, isiimme maa.)

1	Nyt syksy ilman synkeän, On maille muuttanut, Metsien, laaksoin suloisiin, Kukkaisten päälle ihaniin, On muodon muuttanut.	6	Se ääni sata-kielinen, On laannut laaksoista, Ei linnut illoill' iloissaan Nyt laaksoillemme laulele, Muualle muuttivat.
2	Se kesä kaunis ihana, On pojes pajennut; Ei enää ruusu-laaksoissa, Saa pensahitten suojassa, Ilosta ihailta.	7	Nyt kuuluu laulu laaksoista, Humina hongikon, Siell syksy tuuli puhalttaa, Kaunihit lehdet kukaltaa Pois heidän oksistaan.
3	Se aika kesti vähän vaan, Kuin kukkii poimimme, Se suvi sulo ystävän' On pois, kuin on armahan' Ja meitä viihdytti.	8	Suloisen tyynen siassa Nyt myrskyt mellastaa Ja luonto kaipaa valjuna Kuss' ompi koristuksensa Kun kaikk' on kauhtunut.
4	Taas pudottanut pukunsa On luonnon laitumet, Kuin kukoistavat kauniina, Kaikk' kasvut monenlaisina, Ruusut jos kukkaiset.	9	Näin muuttelepi muotoaan Kaikk' maalla kasvavat; Näin muuttaa muodons' ihminen, Kuin kasvaa niinkuin kukkainen, Wanhana lakastuu.
5	Ei enää auringoinenkaan, Lämpimäst' lämmitä; Ei suloisella sulollaan, Lämmitä läsnä olollaan, Ennen kuin keväillä.	10	Tääll' kerta koittaa kaikille Syksyinen lakastus, Se tietävä on luoduille, Se muuttaa rypyt poskille, Majamme maaduttaa.

A. Kukkonen
Tapio 19.12. 1863.

32. Oi Suomi synnyinmaa!

1 Oi Suomi, armas synnyinmaa, Sä kallis, vaikka köyhä maa; Maa tuhansien järvien, Maa humajawain honkien, Min korwet kaasi kirweemme, Min pellot perkkas auramme; Oi kotimme, sä armas maa, Sult' elomme ain' suojan saa.	3 Tääll' Isä soiton, laulujen Tuo wakaa, wanha Wäinönen, Myös kanteletta soitteli, Wirtensä lauloi, wierteli. Suomelle iki=lahjaksi Hän kanteleensa lahjotti. Oi koti laulun, soitannon Sun laulus aina soikohon!
2 Tääll' eestä maansa, lastensa, Eest' elon, wapautensa, Es'=isät uskoin taistelit, He miekkojansa mittelit, Jos tuhansia sortuikin, Jäi maamme meille kuitenkin; Maa hurmehella ostettu, Meill' ain' oot kallis, suosittu!	4 Sinulle Suomi, lempemme Me työmme kaikki uhraamme! Sun laulujasi kuunnella Tahtomme, itse laulella. Ja jos sa waadit henkemme. Me senkin sulle annamme; Sä että oisit, synnyinmaa, Ainijan onnellinen maa!

Sario

Kansanvalistusseuran kalenteri 1886
(Helsinki 1885).

33. Sorea Suomi

1 Oi Suomen maa! Isien maa! Oi armas, kaunis Pohjola! Miss' ompi maata kauniimpaa, Maat' armaampaa ja kalliimpaa! Kuin ompi Suomi nieminen, Maa alla Pohjantähtösen, Maa tuhansien järvien, Maa Wäinön soiton, laulujen.	4 Meill' elon suo Ja lämmön luo, Meill' aurinko se päivän tuo, Mi myöskin maille toisille Suo päivän wennon wieraille; Mutt' missä looiste auringon Kuin Suomess' ainahinen on? Kuin suwin alti loistaapi Se yönkin muuttaa päiväksi.
2 Kaikk' armasta, on kaunista, Kuin ompi Luojan luomaa; Kun katson niitä, riemuilen, Ma Luojaa kaiken kiittelen; Mutt' synnyinmaani, Suomi, On mulle kallein kuitenkin: Tät' en mä köyhää antaisi En kultaisehen waihtaisi.	5 Miss' onpi maa, kuss' kauniimpaa Kesk'yönä kuulla, nähdä saa, Kuin suwin satakielinen Mä laulannassa kuuntelen? Kuin puissa, maassa talwella Saan nähdä kuutamoisella, Se maan kun muuttaa talwisen Kentäksi tiamanttien.
3 En tiedä mä maan piirillä Maat' ainoaa kuin Suomea, Jonk' ylänteillä, laaksoissa On järwet saari=rikkaita; Jonk' ompi wirrat wilkkahat Ja korkeet kuilut, kuohuwat, Kuin Kymit ompi Suomessa, Kuin Kyrös, Wuoksen, Imatra.	6 Oi onneni, mun riemuni Sä ain' oot armas Suomi! Sä elon mulle lahjoitit, Mun suojassasi kaswatit; Mä sulle tahdon toimia, Mun woiman, henken uhrata! Sun kiitostas nyt laulamma, Oi Suomi sorja, kaunis maa!

Sario

Kansanvalistusseuran kalenteri 1886.

34. Isänmaan kasvot

- 1 Sun kasvois eessä Suomenmaa,
on isät astuneet
Nyt missä vilja aaltoaa,
se kertoo isäin kunniaa.
He ovat uskoin kyntäneet
ja toivoin kylväneet.
- 2 Ja missä isät astuivat
käy siitä meidän tie.
Ja polvet kerran nousevat
sun eessä valan toistavat:
mik' ikään kohtalomme lie,
se kasvois eteen vie.
- 3 Oi Suomi sinijärvien
ja kesäin valkeain,
suot meille kodin armaisen
ja haudan alla turpehen.
Sun eestäs kaikki uskaltain –
se onnemme on vain!
- 4 Sun kukoistukses kuorestaan
on käynyt kukkahan.
Sun lastes lempi voimassaan
sen kantaa valoon kunniaan.
Soi laulu Suomen vapahan,
soi ajast' aikahan!

V. A. Koskenniemi

Turun yliopiston promootiokantaatti 1927.
Ilmestynyt *Kurkiaurassa* vuonna 1930.